

HOLEKALENDEREN 2002

MENN OG YRKER I ELDRE TID

Hole historielag gav i 2001 ut en kalender med tema Kvinneliv i Hole, og da er det naturlig at neste års kalender handler om menn i Hole og deres liv. I denne kalenderen vil du derfor finne omtale av 12 menn med forskjellige yrker. Noen yrker er forsvunnet, og noen yrker er sterkt forandret. Maskiner har overtatt der det før var nødvendig med menneskelig arbeidskraft og kyndige håndverkere. I Hole fins det fortsatt stedsnavn som forteller om gamle håndverk. Det er husmannsplasser med navn som Snekkerstua, Skomakerstua og Skredderrud. Vi har ikke fått plass til alle "gamle yrker" i denne kalenderen. Noen vil sakne omtale av yrker som møller, dreier, fisker og husmann. Men vi håper å komme tilbake med flere "yrker som forsvant" i en senere kalender.

En gjeng ungguter fra Steinsfjerdings i Hole har slått seg ned i veikanten for en hvil. Kanskje de snakker om framtida, om hvilke muligheter de har i yrkeslivet. Det er klart at deres yrkesvalg var helt forskjellig fra det unge gutter har i dag. Bildet må være tatt rundt 1908, og "statussymboler" er sykkel, klokkekjede og pipe!

Ved sykkelen fra venstre: Harald A. Hurum og Ola E. Hurum. Bak fra venstre: Ludvik Hungerholdt, Knut Hurum, Olaf Sexe, Oskar Borgersen, Hans Hurum, Johan Borgersen og Anders Sexe. Foto: Hole bygdearkiv.

**MANUSKRIFT AV MARGIT HARSSON
UTGITT AV HOLE HISTORIELAG**

BONDE - ET ELDGAMMELT YRKE

Ett av de eldste yrkene i Hole er det å være bonde. I yngre steinalder, for kanskje 6000 år siden, begynte de første jordbrukende menneskene å slå seg ned i Hole, de dyrket korn og hadde husdyr. Fra midten av 1900-tallet forandret bondeyrket seg radikalt. I dag er husdyra for det meste borte fra gårdene i Hole, og maskiner har overtatt arbeidet til husmenn og tjenestefolk.

Kristian Ullern (1892-1983) var bonde på Ullern gård i ca. 40 år. Han var eneste gutt i en søskenflokk på 9 som nådde voksen alder. Hans aner kan følges tilbake til husmann Ola Rytteråkertangen som var født ca 1790. Selv hadde Kristian og kona Agnes (f. Fekjær) fire sønner og ei datter. Alle fire sønnene er blitt bønder i Hole.

Kristian var en jordnær og flink bonde. I tillegg til sin egen gård forpaktet han to naboeiendommer i mange år. Å drive en stor gård krevde god planlegging, og det kunne Kristian. Han administrerte både seg selv, de fire sønnene og andre som arbeidde på gården.

Kristian var en aktiv torghandler og solgte frukt og bær på torget både i Hønefoss og Oslo. Han var kanskje en av de siste som med hest fraktet egenproduserte Ringeriks-poteter og Ringeriks-erter til Oslo. Hver vinter var han på Krokskogen og kjørte tømmer, og om sommeren var han, mellom onnene, i sitt skogstykke på Nes i Utstranda og braut Ringeriksheller.

Fortalt av sønnen Paul Ullern 2001.

Familien på Ullern 1938

Foreldre Kristian og Agnes med barna Ragne Marie, Bjørnar (på mors fang) og foran fra venstre Paul, Erik og Ole. Privat bilde

Gode venner

Kristian Ullern med hestene Rauen og Veslebron rundt 1945. Privat bilde.

SKOMAKER OG LOKALPOLITIKER

Karl Selte (1872-1955) fra Steinsfjordingen var bare 15 år gammel da han begynte i skomakerlære hos Karl Sonerud, og i rundt 30 år kom Karl Selte til å virke som skomaker. Han reiste rundt fra gård til gård med skomakerutstyret sitt, og laget nye sko og reparerte gamle sko, og ofte måtte selatøyet på gårdene også repareres. I eldre tid var ett par nye sko i året en vanlig del av lønna til tjenestefolk. Under arbeidet fikk skomakeren hus og mat på gården. Karl laga to slags sko, ett par til hverdags og ett til helg. Helgeskoa skulle helst knirke - det var fint - og for å få til det, kløvde Karl ei grov hønefjør og la mellom binnsålen og yttersålen. Karl laga også beksømstøvler der sålen var sydd på med bekatrå. Bekatråden laga han sjøl av 6-8 tråder skogarn som han beka og satte grisebust på i begge ender. Grisebusta var stiv og fungerte som ei synål.

I Kroksund sto det i 1930-åra ei stor arbeidsbrakke mens veien mellom Sollihøgda og Vik ble utbetra. I denne brakka holdt Karl Selte skomakerkurs for arbeidsledig ungdom. De lærte helst å reparere sko og selatøy. Ved avslutningen sa Karl Selte: "Je skulle gitt karakterer, men det har je itte no greie på. Enten er arbeidet godt eller dårlig, penere eller simplere." Men alle elevene fikk skryt for arbeidet sitt.

Karl Selte var lokalpolitiker for Arbeiderpartiet i mange år. To saker han engasjerte seg i var Samvirkelag i Svensrud og kjøpet av kommunal badestrand som i dag omtales som Kommunestranda ved Høyenhall. Han ville sikre at bygdefolk fikk tilgang til fjorden.

Kilder: Samtale med sønnen Sigurd Selte 1986, og samtale med svigerdatter Olga Marie Selte 2001.

Skomakerutstyr

Eske med skobespar, en bredhodet stift av metall som slås under skosålen for å spare den for slitasje, skomakerhammer, kost, kniv, nøste med lintrå som ble laget til bekatråd, jernlest med tre lester i ulike størrelser for små og store sko, og for skohæl. Oppå lesten ligger tre skobespar. Foto: Bjørn Geirr Harsson, 2001.

LENSMANN I 35 ÅR

Lensmann Hans Erlandsen (1901-1983) var født i Norderhov som den yngste av 6 søsken i en familie der faren var fabrikkarbeider. Hans drømte om å bli snekker eller bankmann, men skjebnen ville det annerledes. Lensmann Aalde i Haugsbygd (som senere ble drept i lensmannsmordet på Vågård) hadde hørt at Hans hadde gode evner og ønsket seg Hans som sin egen lensmannsbetjent. Og slik ble det.

De første årene var betjentene ansatt av lensmannen som holdt dem med kost og losji og betalte lønn. Senere ble betjentene statsansatt.

I 1934, da Hans var 33 år, ble han ansatt som lensmann i Hole. De tre første årene bodde han og hadde kontor på Nedre Stein. I 1937 kunne han flytte inn i eget hus på tomt under Bjørnstad i Steinsfjerdings. Lensmannskontoret ble også flyttet dit.

Trafikkulykker og hytteinnbrudd var det som krevde mest arbeid på lensmannskontoret. Bygdefolket var det lite problemer med. Men Hans Erlandsen var en rolig mann som prøvde å løse konflikter gjennom forhandlinger. I flere år var han også formann i forliksrådet.

Etter å ha vært lensmann i Hole i 35 år, fratrådte Erlandsen ved oppnådd aldersgrense ved årsskiftet 1968-69.

Lensmannsyrket er i Norge kjent fra 1200-tallet, og lensmannen skulle velges "blant forstandige bønder av god ætt". Hans viktigste oppgave var å kreve inn skatter. Fra 1625 hadde Hole egen lensmann. Da ble Per, bonde på Nordre Gjesval, valgt til lensmann i Hole. Pers viktigste oppgaver var å sammenkalle bygdetinget, oppnevne medlemmer til lagretten og hjelpe futen med å kreve inn skatter.

Tekst ved sønnen Dagfinn Erlandsen, 2001. Privat foto.

FRA HUSMANNSSØNN TIL HOTELLEIER

Martin Hansen (1881-1959) ble født på husmannsplassen Baskerud under Sundvollen gård. Det skulle snart vise seg at Martin var en driftig kar. Han begynte som lærling i tømmermannsfaget, men bare 24 år gammel hadde han sin egen kolonialforretning i en gammel lagerbygning nær Sundvollen. Senere oppførte han ny butikk nær Sundvolden hotell, en butikk som datteren Harriet og hennes ektemann Sverre Danielsen overtok i 1946 og drev til 1957. De hadde også i mange år ansvar for postkontoret i Sundvollen. I 1904 overtok Martin eiendommen Brobekk like ovenfor Sundvollen. Her bygde han et serveringssted som han solgte til sin bror i 1926. Eiendommen Sommerro, som lå mellom Sundvollen og Rørvika, kjøpte Martin i 1919, og fem år etterpå kunne han åpne et nybygd hotell der med navnet Hansens hotell. Senere ble navnet forandret til Tyrifjord Hotell, og hotellet ble fram til 1945 drevet av Hansens datter Ruth og hennes ektemann Alf Helgestad. Hotellet brant ned til grunnen i 1952.

Sundvolden Hotel ble i godt over hundre år, fra 1809 og fram til 1929, eid og drevet av Ole Blyberg og hans etterkommere. I 1929 var det økonomiske nedgangstider og hotellet gikk konkurs. Etter noen korte mellomspill overtok Frydenlund Bryggeri hotellet som de i 1933 solgte videre til landhandler og poståpner Martin Hansen. I Hansens tid ble hotellet etter hvert landskjent for sin gode standard, og i 1948 ble hotellets 300-årige historie feiret med en strålende fest og med gjester både fra inn- og utland. Datteren Ruth og hennes ektemann, Alf Helgestad, overtok hotellet i 1945, og i 1965 ble hotellet solgt videre til Arne Laeskogen fra Hønefoss.

Martin Hansen hadde flere offentlige verv. Han var en tid medlem av Hole Skolestyre, formann i Hole Elektrisitetsverk, og han var med og startet Sundvollen Vel.

Kilder: Fortalt av svigersønn Sverre Danielsen til Gerd Lohrviken, 2001.

Heftet Sundvolden Hotel 1648-1998, skrevet av journalist Bjørn Knoph 1998.

Familien Hansen

Martin og Johanne (f. Hurum) Hansen med døtrene Ruth (f. 1909) og Harriet (f. 1913). Privat foto.

DYRLEGE I 25 ÅR

Sigurd Bili (1906-1984) var født på gården Øvre Vik i Hole. Han gikk latinlinjen på Ringerike høyere skole og drømte om å bli dyrlege. Men det var ingen veterinærutdannelse i Norge den gangen. Norges veterinærhøgskole ble først åpnet i 1935. Unge Sigurd måtte reise til Sverige, og der ble han student ved Kungliga Veterinærhøgskolan i Stockholm. Etter ca. 6 år var han ferdig utdannet veterinær. Da hadde han også en periode hatt egen praksis, og en 4-sylindret Henderson motorsykel var svært nyttig når han fartet rundt på gårder nær Stockholm. Tiden i Stockholm så han selv på som svært rike år i sitt liv.

I januar 1932 etablerte Sigurd Bili seg som dyrlege i Hole samtidig som han bosatte seg på farsgården Øvre Vik, som han også senere drev en del år. Hans virkeområde vokste fort, og det strakte seg etter hvert fra Skui i Bærum til Krødsherad i Hallingdal. Nyttedyr som hest, ku, gris og sau var hans store interesse. Arbeidstida var "døgnet rundt". Før krigen var smittsom kalvekasting og tuberkulose hos kuer alvorlige dyresykdommer.

Hos en griseholder påpekte Sigurd at det måtte sørges for langt bedre ventilasjon. Ved neste besøk var ikke noe gjort. Da løftet Bili døra av hengslene og kastet den utfor en skråning. Ved det påfølgende besøk var grisehuset skikkelig ventilert. Et godt råd fra Bili var: "Prat med dyrene, gemyttlig med grisene - men mer bestemt med hestene".

Som dyrlege kjørte Sigurd Bili utallige kilometer, og han skal ha hatt 30 forskjellige biler. Det førte til at han etter hvert ble en habil bilreparatør.

På slutten av 1950-tallet ble antall husdyr i Hole betydelig redusert, men det holdt seg oppe andre steder i Bilis distrikt. Arbeidet med dyrenes helse var helt avgjørende for Sigurds eget velbefinnende, og han holdt på til han fikk slag, 78 år gammel. Dagen før hadde han skrevet ut sin siste resept for et sykt dyr.

Kilder: Notat fra sønnen Bjørn Bili 2001, og artikkel av Bjørn Knoph i Ringerikes Blad 5.1.1982.

Bildetekst:

Dyrlege Sigurd Bili i sitt kontor på Øvre Vik. Foto: Bjørn Knoph 1982

TØMMERFLØTING

Hvert år, fra tidlig i mai og som oftest ut juli, hadde 10-12 mann som sesongarbeid å fløte tømmer over Tyrifjorden. Det var tømmer som kom fra Krokskogen og ned til Steins- og Holsfjorden, og tømmer som kom fra Ådalstraktene og ned Storelva. Tømmeret skulle fløtes til Vikersund og Drammens-vassdraget.

Iver Danielsen (1892-1978) var tømmerfløter i mange år. Han var født på Mølleberget i Sundvollen der faren Daniel var møller. Som voksen bodde Iver med familie i Bergheim i Sundvollen.

På Steinsisen, tidlig om våren, laga fløtera grimer av solide tømmerstokker festa sammen med jernklaver. Grimene ble lagt i ring rundt tømmeret og slept over fjorden. I de største grimene skal det ha vært 10-12 tusen tylfter, dvs 120.000 tømmerstokker. Tømmeret fra Åsa ble fløtt i grimer til Sundøybrua der de ofte måtte ligge og vente til fjorden "var på nea" (minka) for å komme gjennom brua. Da bodde fløtera i ei hvilebrakke som sto på Slettøya.

Fløtera brukte vadere av gummi som gikk helt opp til skrittet. Før vadere ble tatt i bruk, brukte de puttis som var 10-15 cm breie strimler av filt eller vømmel (vadsmål), som de reiva rundt foten utenpå både bukse og støvleskaft. Puttisen hindra ikke at fløtera ble våte, men den gjorde at de holdt bedre på varmen. I en sekk på ryggen bar de nistematen. Det var mest tørrmat, men det kunne også være egg, flesk, potetklubb og blodklubb som de stekte på bål. Men folk som bodde langs fjorden var snille. Ofte tok kvinnene med seg en kaffekjel og noe mat når de såg eller hørte at fløtera kom. Siste grime over fjorden gikk tidlig på 1960-tallet.

Kilde: Erik Bergheim har fortalt om sin bestefar Iver Danielsen, 2001.

Tømmerfløtere med tømmerhaker og to robåter på Storøya 1952. Nr. tre fra venstre er Iver Danielsen. Nr. 1, 2 og 5 er Alf Langeland, Anders Brevik og Sven Nygård, alle fra Modum, de andre er ukjente. Privat bilde.

Tømmergrimer ved Sundøya rundt 1950. Privat bilde.

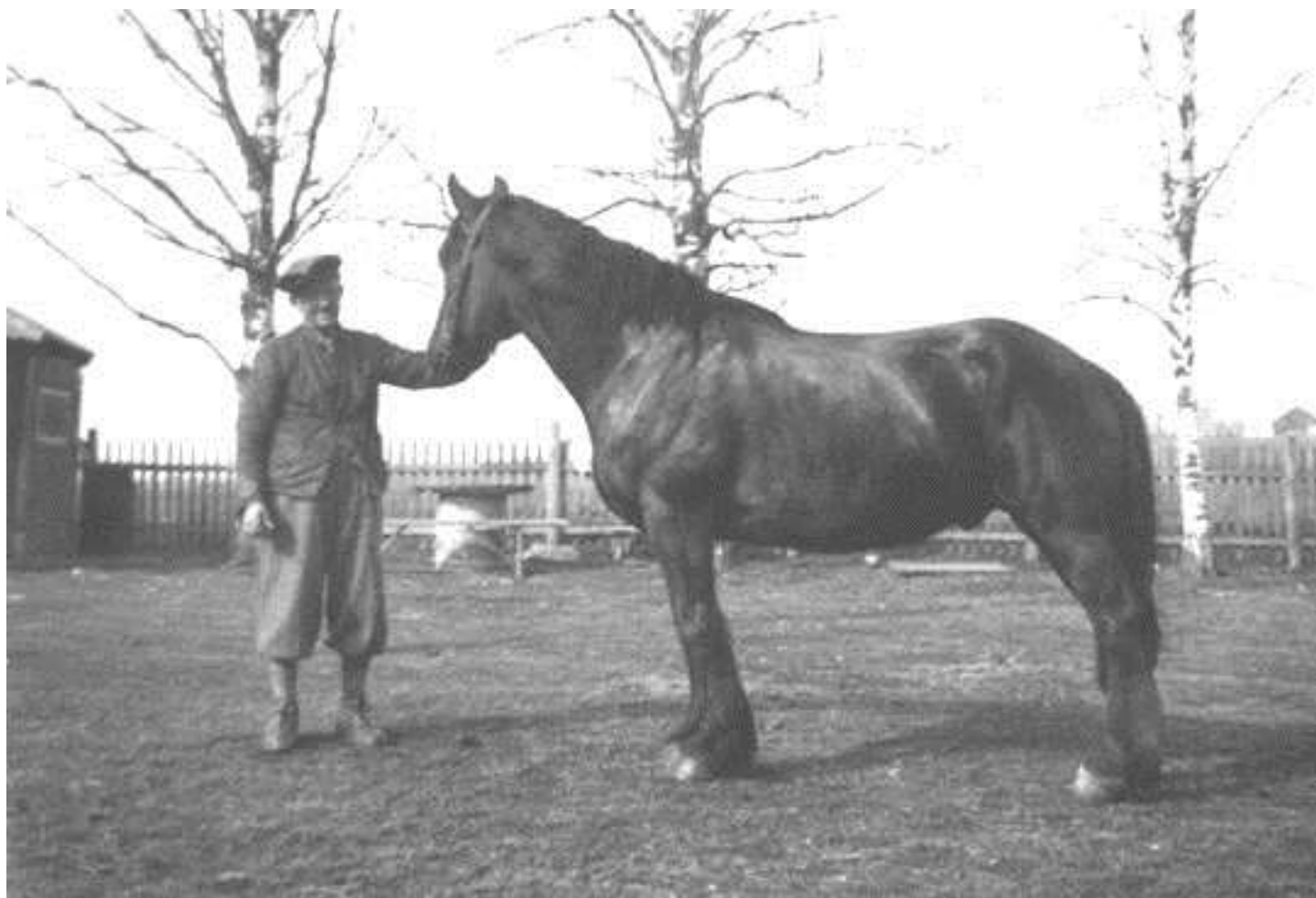
SKOGSARBEIDER OG SMÅBRUKER

Anders Martinsen Bjerke (1883-1969) ble født på husmannsplassen Bjørkebakken under Oppigard Bjørke i Steinsfjerdings. Anders giftet seg i 1902 med Anna Marie Solberg fra Lunner på Hadeland. De fikk etter hvert 6 egne barn og tok til seg 4 pleiebarn. I 1919 kjøpte familien småbruket Selte og flyttet dit, og i 1948 hadde de 70 mål dyrkamark, ca. 50 mål skog, 7 kuer, 2 hester og noen høner og griser.

Om vinteren var Anders på Krokskogen der han hogg tømmer som han senere kjørte fram til Krokkleiva og deretter ned Kleiva til Sundvollen. På stranda ved Sundvollen lå det barka tømmeret og tørket før det kunne slepes i store grimer (flåter) over Tyrifjorden og til fabrikker langs Drammenselva. Krepser og Greven var velkjente slepebåter.

Andes kunne være borte i 14 dager om gangen, og som oftest var han alene. Mye kunne gått galt i skogen, men Anders klarte seg. I 1959 fikk han Kongens fortjenestemedalje i sølv for mange års skogsarbeid.

Kilder: Fortalt av svigerdatter Haldis Bjerke 2001, og notat fra Arne Fjeldstad til Hole historielag 1999.

Anders Martinsen Bjerke sammen med hesten Svarten som var gull verdt for en skogsarbeider i 1930- og 40-åra på Krokskogen. Privat foto.

LÆRER I 44 ÅR

Johannes Berg (1856-1930) fra Etnedalen i Valdres er en av Holes mange trofaste lærere. Han var lærer i Hole i 44 år. Berg fikk utdannelse ved Hamar lærerseminar, og i 1881 kom han til Hole. Til å begynne med var han omgangsskoleholder i Utstranda skolekrets med skole i Fjulsrud, Homledal, Kløvvikbråtan og hos Hans Blom i Sundvollen. Det var en slitsom og omflakkende tilværelse, men i 1886 var ny skole i Sundvollen klar til bruk, og fra da av var Berg lærer der. I 1892 gikk han et sløydlærerkurs, og underviste etter det i sløyd ved flere skoler. En periode var han også med i Hole Herredsstyre. I Sundvollen skole var det en lærerleilighet på tre rom og kjøkken, og her bodde lærer Berg med kona Sigrid og etter hvert 7 barn. Rundt skolen plantet Berg frukttrær og anla potet- og grønnsakåker.

Det eldste dokumentet vi har om allmueskolen i Hole, er en skolefundas fra 1742. I første post heter det: "Uti Hole prestegjeld behøves to skoleholdere som må være omgangsskoleholdere".

Hole ble i starten delt i fire skolekretser:

Holefjerdingen med 61 barn,

Bønsnesfjerdingen med 50 barn,

Steinsfjerdingen med 55 barn og

Årnesfjerdingen med 86 barn, til sammen

252 skolepliktige barn. Barna skulle ha minst tre måneders undervisning i året, og bare to fag, kristendomskunnskap og lesning, var obligatoriske.

Kilder: Fortalt av barnebarn Knut E. Berg, 2001. Boka Skolehistorie for Hole til 1940 av Margit Harsson, 1987.

Bildetekst:

Lærer Johannes Berg med sin kone Sigrid f. Fjell fra Etnedalen. Privat bilde.

SLAKTER; FISKER OG JEGER

Peder (Per) Muggerud (1883-1971) og broren Karl skal være de første som begynte med krepsefiske i Steinsfjorden. Det var i 1898, og de fikk 2 øre krepsen. Krepsen måtte de selv kjøre med hest og vogn til Kristiania. Nesten 60 år seinere ble krepsen betalt med 30 øre. Til å begynne med fisket de med vanlige abborteiner, men så konstruerte broren Karl den krepseteina som brukes i dag.

Til vanlig fisket de i Steinsfjorden og solgte fisken i Hønefoss. Det tok to timer å gå til Hønefoss med fisken. De bandt fiskegarna selv, og de hadde reiv (fiskeline) med opp til 1000 kroker. I tillegg agnet de med kime (en liten fisk).

I mange år var Per bygdeslakter. Han gikk fra gård til gård med utstyret sitt. Per må ha vært en dyktig slakter, for han fikk Norges Kjøtt og Fleskesentrals diplom og premie for særlig pen og riktig utført slakting. Per var også glad i å jakte og hadde mange jakthunder som han lærte opp.

Kilde: Ringerikes Blad 8. august 1955 og 15. juli 1968.

Slakter og fisker Peder Muggerud kom fra Muggerud på østsida av Steinsfjorden. Her står Per 85 år gammel foran huset sitt Hagan ved Rudshøgda på vestsida av Steinsfjorden. Foto: Ringerikes Blad 15. juli 1968.

SMED OG PIPEMURER

Ole Kristiansen Bergløyka i Sundvollen (d. 1949) var det vi kan kalle en altnuligmann, men best kjent er han som smed. Ole var gift med Karoline fra Mostua på Krokskogen, og de hadde 8 barn, blant annet trillingjentene Jenny, Anna og Karen, født rundt 1895. Bergløyka var et lite småbruk der de hadde to kuer, noen høner og en katt.

Smia sto ved Nedre Grøndokkvei og var et eneste stort rom med jordgolv. Barnebarnet Lillian kan huske at hun hjalp bestefaren med å dra blåselgen mens det varme jernet ble lagt på ambolten og slått med hammer og slegge. I smia skodde Ole hester og reparerte forskjellig utstyr som trengtes på gårdene. Ole kunne også mure piper, og ofte ble han bedt om å reparere gamle piper. I eldre tid var det smie på de fleste gårder. Men etter hvert forsvant smiene og noen få bygdesmeder ble igjen og utførte nødvendig arbeid. De laget og reparerte verktøy som kniver, ljaer og nagler, og de laget utstyr til vogner og kjerrer.

I Hole er det mange stedsnavn som forteller om gamle smier, som Smiubakken, Smiujordet og Smiukleiva. Smiene er for lengst borte, men navnene lever og forteller sin historie om et viktig yrke som er blitt borte.

Kilder: Fortalt av barnebarn Lillian Haglund, Sundvollen 2001. Boka Attved Tyrifjorden av Peter Lyse, 1976.

Bergløyka i Sundvollen trolig rundt 1900. Smia, som ble revet mot slutten av 1950-åra, ser vi til høyre ved Nedre Grøndokkvei. I bakgrunnen ser vi Storøya. Privat bilde.

MJØLKEKJØRER OG VISERGUTT

Jørgen Dæhli (1906-1996) fra Røyse hadde mange "yrkestitler". Transportør, direktør, hele Holes visergutt, lastebilsjåfør og rutebileier, er et lite utvalg av dem. I nesten 40 år kjørte Jørgen Dæhli mjølkeruta mellom Røyse og Hønefoss. Da meieriet i Svensrud ble nedlagt 1928, måtte mjølka kjøres til Hønefoss. Den første kjøreturen til Jørgen var 2. mars 1928, og han måtte kjøre to turer om dagen. I tillegg hadde han "konsesjon på personbefordring". Mjølkebil fra Røyse kunne være fylt til randen av opptil 120 mjølkespann, kraftfôrsekker og barn og voksne som skulle til og fra Hønefoss. Jørgen fortalte at bilene hans ble så godt kjent på Røyseveiene at de fant fram av seg sjøl.

Etter krigen minka det på mjølka, og én tur om dagen var nok inntil tankhenting av mjølk ble innført fra 1963. Men Jørgen fortsatte som transportør av varer og personer mellom Hole og Hønefoss to ganger i uka. Da han fylte 80 år i 1986, fortalte Jørgen til Ringerikes Blad: "Jeg har tenkt å kjøre så lenge synet og helsa holder".

I tillegg til å kjøre mjølkeruta utførte Jørgen alle slags tjenester for folk. Han kjørte høner i bur og grisunger i pappesker. En gang ble han bedt om å skaffe budeie til ei seter, og dagen etter var budeia på plass. I 1976 fikk Jørgen Dæhli Røyse Vels ærespris.

Kilder: Artikler i Ringerikes Blad 18.03.1978 og 11.10.1986. Artikkel av Arne Fjeldstad i heftet Ringerike 1996-97: "Jørgen - han som kjørte mjølkeruta".

Jørgen Dæhlis mjølkerute overlessa med mjølkespann, sekker, pappesker og passasjerer. Foto: Hole bygdearkiv.

GARVER - I TRE GENERASJONER

Mattias Arnesen var garverimester og overtok i 1879 et garveri på Vik som i sin tid ble startet av Jørgen Ellingsen, en svoger av dikteren Jørgen Moe. Mattias hadde vært garver på Vik i 24 år da sønnen Josef overtok i 1903.

Josef Arnesen utvidet garveriet og begynte med nye produkter som omfattet pelsberederi og fabrikasjon av skinnklær. Han hadde en systue på Lillestrøm som arbeidet for han. Det var mange, særlig leger og veterinærer som på den tiden brukte skinnklær fra Brødrene Arnesen. Mest kjent ble Josef for leveranser av utstyr til Roald Amundsens polferder, noe polfareren selv har gitt uttrykk for i sine takkebrev. De finnes i dag i glass og ramme hos Josefs datterdatter, Ellen Fekjær.

I mellomkrigstiden fikk garveriet en dag fint besøk. Kong Achmed Zog 1. og dronning Geraldine fra Albania stoppet ved salgsutstillingen på Vik, og dronningen kjøpte seg skinnjakke.

Etter 26 år som garver på Vik kunne Josef overlate bedriften til sønnen **Anton Arnesen** som drev garveriet helt fram til 1965. Da hadde tre generasjoner Arnesen drevet garveri på Vik i til sammen 86 år!

Kilder: Datterdatter Ellen Fekjær har fortalt til Astrid Viktil, 2001.

Artikkel i heftet Ringerike 1996-97: "En tradisjonsrik garveribedrift i Hole" av Ingebjørg Liljedahl.

Josef Arnesen med salgsutstilling og kunder på Vik ca. 1930. Foto: Hole bygdearkiv.